

HANDBOEK

**aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs en
toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs**

Inleiding

Met de invoering van passend onderwijs op 1 augustus 2014, hebben scholen zorgplicht gekregen; zij moeten alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een onderwijsplek bieden. Daarvoor werken reguliere en speciale scholen samen in regionale samenwerkingsverbanden. Het Samenwerkingsverband heeft sindsdien een aantal wettelijke taken. Op 1 januari 2016 werd ook de toelaatbaarheid naar het leerwegondersteunend onderwijs en het praktijkonderwijs een taak van het samenwerkingsverband. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de applicatie Indigo.

Scholen die leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs aanbieden moeten vanaf 2016, voor 1 oktober van elk kalenderjaar, de verklaring van het Samenwerkingsverband hebben waaruit blijkt dat een leerling is aangewezen op leerwegondersteunend onderwijs of toelaatbaar is tot praktijkonderwijs. Zonder deze verklaring kan een school met leerwegondersteuning deze leerling weliswaar inschrijven, maar ontvangt ze geen ondersteuningsbekostiging. Een school voor praktijkonderwijs mag een leerling zonder toelaatbaarheidsverklaring niet inschrijven. De directeur van het Samenwerkingsverband VO Amsterdam-Diemen besluit of een aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs of een toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs wordt afgegeven.

Dit handboek beschrijft* op welke wijze het Samenwerkingsverband het werkproces voor de aanvraag, beoordeling en afgifte van een aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs en toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs in 2019 organiseert. Het is primair bedoeld om scholen voor voortgezet onderwijs inzicht te geven in de procedure, zij zijn immers aanvrager.

Inhoud handboek

1. Context

2. De aanmeldroute

- Bijlage 1: Landelijke criteria praktijkonderwijs en leerwegondersteunend onderwijs
- Bijlage 2: Lijst van toegestane instrumenten 2019-2020 (Staatcourant)
- Bijlage 3: Toelichting bij het aanmeldingsformulier aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs en toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs
- Bijlage 4: Door- en terugtoetsen

*Het Samenwerkingsverband heeft ervoor gekozen een compact en gebruiksvriendelijk handboek te schrijven waarin verwijzingen naar wetsartikelen niet (steeds) zijn opgenomen. Dat laat onverlet dat de vigerende wet- en regelgeving wel van toepassing is.

1. Context

Doelgroep

De doelgroep die in aanmerking komt voor een aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs of toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs is in verschillende categorieën onder te verdelen:

- **Onderinstromers**
Dit zijn leerlingen die vanuit het primair onderwijs (inclusief speciaal onderwijs) doorstromen.

- **Leerlingen die vallen onder de zogenoemde bijzondere regeling**
Het gaat hierbij om leerlingen voor wie de aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs of een toelaatbaarheidsverklaring moet worden omgezet. Er kan sprake zijn van een omzetting van:
  - aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs naar toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs
  - toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs naar aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs
  - toelaatbaarheidsverklaring voortgezet speciaal onderwijs naar aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs
  - toelaatbaarheidsverklaring voortgezet speciaal onderwijs naar toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs

- **Nieuwkomers**
Dit zijn leerlingen die niet de Nederlandse nationaliteit hebben en nog maar korte tijd in Nederland zijn. Zij komen in aanmerking voor een aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs of een toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs na het schooljaar dat de leerling voor het eerst werd meegeteld in het voortgezet onderwijs.

- **Verlate onderinstromers**
Het betreft leerlingen die nog niet eerder zijn geïndiceerd voor leerwegondersteunend onderwijs of praktijkonderwijs en aangemeld worden vanuit het eerste leerjaar van het voortgezet onderwijs. Gedurende dit eerste leerjaar blijkt dat leerwegondersteuning of praktijkonderwijs voor hen noodzakelijk is.

Voor elke categorie gelden specifieke criteria of regels om in aanmerking te komen voor een aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs of TLV praktijkonderwijs. De criteria hebben betrekking op de onderdelen leervorderingen, cognitief functioneren en sociaal-emotioneel functioneren. Bijlage 2 bevat een overzicht van de screenings- en testinstrumenten die ten behoeve van de indicatiestelling voor leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs voor het schooljaar 2019-2020 gebruikt kunnen worden. Dit instrumentarium wordt jaarlijks landelijk vastgesteld en gepubliceerd in de Staatscourant.

Landelijke criteria

Het Samenwerkingsverband bepaalt voorlopig nog aan de hand van landelijke criteria of een leerling aangewezen is op leerwegondersteunend onderwijs of toelaatbaar is tot praktijkonderwijs. Welke deze criteria zijn kunt u vinden in bijlage 1.

Geldigheid

Elke aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs of toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs die

door het Samenwerkingsverband is afgegeven is geldig gedurende de (rest van de) voortgezet onderwijs schoolloopbaan. De geldigheid is landelijk. Bij verhuizing van een leerling bekostigt het Samenwerkingsverband waar de leerling op dat moment naar school gaat de aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs of toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs.

De Toelatingsadviescommissie (TAC)

Sinds de komst van passend onderwijs (1/8/2014) heeft het Samenwerkingsverband een Toelatingsadviescommissie die de directeur van het Samenwerkingsverband adviseert of een leerling voor een toelaatbaarheidsverklaring voor voortgezet speciaal onderwijs in aanmerking komt.

De activiteiten die plaatsvinden in het kader van de aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs en toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs komen onder de verantwoordelijkheid van deze commissie. Net als bij de toelaatbaarheidsverklaring voor het speciaal onderwijs adviseert zij de directeur van het Samenwerkingsverband over het te nemen besluit.

Voor het Samenwerkingsverband een beslissing neemt over het toewijzen van de ondersteuning voor leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs moeten twee deskundigen advies geven. De eerste deskundige is een orthopedagoog of psycholoog. Afhankelijk van de leerling geeft tenminste een tweede deskundige advies. Dit is een kinder- of jeugdpsycholoog, een pedagoog, een kinderpsychiater, een maatschappelijk werker, een arts of een deskundige op het terrein van vmbo en praktijkonderwijs.

Standaarddossiers en beleidsdossiers

Bij het grootste deel van de dossiers is er sprake van een eenduidig toewijzingsbesluit voor leerwegondersteunend onderwijs of praktijkonderwijs. Dit worden standaarddossiers genoemd. Bij een minderheid van de dossiers is er aanvullende specialistische aandacht nodig. We spreken dan van beleidsdossiers. Het gaat dan om criteria die strijdig zijn, een score in een overlapgebied leerwegondersteunend onderwijs/praktijkonderwijs of als er sprake is van leerachterstanden zonder cognitieve beperkingen die verklaard worden door sociaal-emotionele problematiek. Het type dossier is van invloed op de werkwijze die het Samenwerkingsverband hanteert in de route van aanmelding naar besluit.

Communicatie met ouders

Scholen voor voortgezet onderwijs zijn, als aanvragers, verantwoordelijk voor de communicatie met ouders over de aanvraag, de voortgang en het besluit. Voor alle aanvragen dient de aanvragende school voor voortgezet onderwijs de toestemming van ouders inzichtelijk te maken aan de Toelatingsadviescommissie. De school voor voortgezet onderwijs die de aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs of een aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs heeft gedaan, is verantwoordelijk de ouders op de hoogte stellen van de afgegeven toelaatbaarheidsverklaring of aanwijzing. Het Samenwerkingsverband communiceert over de aanvraag alleen met de school.

Aanvragen indienen

Alleen scholen voor voortgezet onderwijs kunnen een aanvraag indienen voor een aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs of een toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs. Alleen praktijkscholen kunnen een toelaatbaarheidsverklaring aanvragen. Per schooljaar kan één aanvraag per leerling worden gedaan. Er dient aangevraagd te worden voor waar de leerling geplaatst wordt. Omzettingen in hetzelfde schooljaar, kunnen niet in behandeling worden genomen.

Het Samenwerkingsverband ontvangt formeel uiterlijk 10 weken voor 1 oktober (25 juli) de aanvraag van de school voor voortgezet onderwijs. Omdat vanwege de zomervakantie de schoolperiode tot 1 oktober kort is, acht het Samenwerkingsverband het wenselijk dat de aanvraag al tussen 1 januari en 1 juni wordt ingediend. Aanvragen in deze periode bieden school en Samenwerkingsverband de

garantie dat de procedure voor 1 oktober is afgerond. Voor alle aanvragen na 1 oktober is bekostiging pas in het schooljaar daarna mogelijk.

Na ontvangst van de (complete) aanvraag heeft het Samenwerkingsverband maximaal 10 weken de tijd om een besluit tenemen. Het Samenwerkingsverband Amsterdam - Diemen hanteert de landelijke criteria als uitgangspunt voor de toekenning van een toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs en de aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs.

Om voor een aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs of een toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs in aanmerking te kunnen komen, wordt gekeken naar aanleg (intelligentiequotiënt meting), naar leerachterstanden (op de gebieden begrijpend lezen, technisch lezen, spelling en rekenen/wiskunde) en in een aantal gevallen naar sociaal-emotionele problematiek.

Bijzonderheden bij de aanmelding

Voor leerlingen die vallen onder de zogenoemde bijzondere regeling is de reguliere aanmeldroute niet van toepassing. De aanvraag voor deze leerlingen wordt ingediend door de school die zorgplichtig is.

Een aanvraag voor nieuwkomers kan pas worden ingediend na het schooljaar dat de leerling voor het eerst (op 1 oktober) is meegeteld in het voortgezet onderwijs. Bovendien geldt dat de aanlevering van gegevens uit intelligentieonderzoek in principe voldoende is voor de aanvraag. Alleen bij een IQ boven de 90 is aanvullend onderzoek naar sociaal-emotioneel functioneren noodzakelijk. In bijlage 2 staan de testen die, ter onderbouwing, zijn toegestaan.

2. De aanmeldroute

Vooraf: jaarlijkse voorlichting aan scholen voor voortgezet onderwijs

Het Samenwerkingsverband informeert alle scholen die leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs aanbieden om kennis te nemen van actuele informatie over (ontwikkelingen in) procedures en werkprocessen die te maken hebben met de aanvraag, beoordeling en afgifte van een aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs en toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs.

Stap 1: School voor voortgezet onderwijs vraagt aan

Dit gebeurt via het Elektronisch Loket Kernprocedure (ELK), het loket dat de uitwisseling van informatie tussen scholen over leerlingen die overstappen van de school voor primair onderwijs naar de school voor voortgezet ondersteunt. Bijlage 3 bevat een toelichting bij het aanmeldformulier aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs of toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs.

Stap 2: toetsing op inhoud en volledigheid dossier

Een deskundige van de Toelatingsadviescommissie toetst het dossier op inhoud en volledigheid:

- bij ontvangst van een compleet dossier ontvangt de school hierover bericht waarin dit wordt meegedeeld.
- bij een incompleet dossier ontvangt de school bericht waarin wordt aangegeven wat er ontbreekt. De school heeft twee weken de tijd om het dossier volledig te maken. Scholen kunnen binnen deze termijn - met redenen omkleed - eenmalig om verlenging vragen.

Er zijn in deze situatie drie mogelijkheden:

1. de school biedt in tweede instantie binnen de gestelde (eventueel verlengde) termijn een dossier aan dat compleet is. De school ontvangt hiervan bericht.
2. de school biedt in tweede instantie een dossier aan dat opnieuw als niet compleet wordt beoordeeld. De aanvraag wordt dan als niet-ontvankelijk beschouwd en de procedure wordt beëindigd. Hierover ontvangt de school bericht. Een aanvraag kan in een later stadium desgewenst alsnog opnieuw worden ingediend. De procedure start dan opnieuw.
3. de school reageert niet binnen een termijn van twee weken. De school ontvangt dan bericht dat de aanvraag als niet-behandelbaar wordt beschouwd. Een aanvraag kan in een later stadium desgewenst alsnog opnieuw worden ingediend. De procedure start dan opnieuw.

Stap 3: verwerking gegevens

Het secretariaat van de Toelatingsadviescommissie maakt het dossier aan. De deskundige van de Toelatingsadviescommissie zorgt voor een juiste verwerking van de dossiergegevens in de applicatie. Die worden vooraf gecheckt. De deskundige maakt vervolgens een afweging van de criteria en zorgt voor een preadvies. Er ontstaat zo direct een basis voor een toewijzingsbesluit.

Stap 4: interpretatie en verwerking van de uitkomst uit de applicatie

Als de gegevens door de deskundige van de Toelatingsadviescommissie zijn verwerkt zijn er twee mogelijkheden:

- a) er is sprake van een standaarddossier
- b) er is sprake van een beleidsdossier

4a) Standaarddossier

De deskundige van de Toelatingsadviescommissie legt het advies van een standaarddossier ter ondertekening voor aan de directeur van het Samenwerkingsverband. Bij elk tiende dossier vindt eerst een check door een collega-deskundige van de Toelatingsadviescommissie plaats voordat het

ter ondertekening wordt voorgelegd. Het doel van deze steekproef is het systematisch checken of de juiste preadviezen worden geformuleerd.

4b) Beleidsdossier

Elk beleidsdossier wordt beoordeeld door twee deskundigen van de Toelatingsadviescommissie. Gezamenlijk komen zij tot een advies. De onderbouwing van dit advies leggen zij schriftelijk vast in de applicatie. Het secretariaat van de Toelatingsadviescommissie legt het advies ter ondertekening voor aan de directeur van het Samenwerkingsverband.

Stap 5: het advies wordt voorgelegd aan de directeur van het Samenwerkingsverband

De directeur neemt een besluit. Dit wordt met een handtekening bekrachtigd. De directeur kan beredeneerd afwijken van het advies. Het secretariaat van de Toelatingsadviescommissie bewaart gedurende drie jaar een kopie van het besluit.

Stap 6: communicatie van het besluit met aanvragende school

Het Samenwerkingsverband communiceert het besluit met de school. De school ontvangt door middel van een scan het door de directeur van het Samenwerkingsverband ondertekende besluit.

Stap 7: bezwaarprocedure

Tegen het besluit van het Samenwerkingsverband kan binnen een termijn van zes weken bezwaar worden aangetekend. Zie voor de procedure de website van het Samenwerkingsverband.

Bijlage 1

Landelijke criteria praktijkonderwijs en leerwegondersteunend onderwijs

In het Inrichtingsbesluit WVO-artikel 15d wordt beschreven op basis van welke criteria het Samenwerkingsverband een aanvraag voor praktijkonderwijs of leerwegondersteunend onderwijs mag toewijzen.

Praktijkonderwijs

Het Samenwerkingsverband wijst de aanvraag voor praktijkonderwijs uitsluitend toe, indien:

- De leerling intelligentiequotiënt heeft binnen de bandbreedte 55 tot en met 80, en
- De leerling een leerachterstand heeft op ten minste twee van de vier domeinen inzichtelijk rekenen, begrijpend lezen, technisch lezen en spellen en tenminste één van deze twee domeinen inzichtelijk rekenen of begrijpend lezen betreft en deze leerachterstand gelijk is aan of groter is dan 0,5.

Leerwegondersteunend onderwijs

Het Samenwerkingsverband wijst de aanvraag voor leerwegondersteunend onderwijs uitsluitend toe, indien:

- de leerling een intelligentiequotiënt heeft binnen de bandbreedte 75 tot en met 90, en
- de leerling een leerachterstand heeft op ten minste twee van de vier domeinen inzichtelijk rekenen, begrijpend lezen, technisch lezen en spellen en tenminste één van deze twee domeinen inzichtelijk rekenen of begrijpend lezen betreft en deze leerachterstand is gelegen binnen de bandbreedte van 0,25 tot 0,5

of

- de leerling een intelligentiequotiënt heeft binnen de bandbreedte 91 tot en met 120 en
- de leerling een leerachterstand heeft op ten minste twee van de vier domeinen inzichtelijk rekenen, begrijpend lezen, technisch lezen en spellen en tenminste één van deze twee domeinen inzichtelijk rekenen of begrijpend lezen betreft en deze leerachterstand is gelegen binnen de bandbreedte van 0,25 tot 0,5 en
- er sprake is van sociaal-emotionele problematiek

Hieronder staan de criteria in het kort.

	IQ	leerachterstand	 sociaal emotionele problematiek
leerwegondersteunend onderwijs	75/80 – 90	1,5 – 3 jaar (leerachterstand 0,25 – 0,50 op tenminste 2 domeinen waarvan één inzichtelijk domein)	
leerwegondersteunend onderwijs	91 – 120	1,5 – 3 jaar (leerachterstand 0,25 – 0,50 op tenminste 2 domeinen waarvan één inzichtelijk domein)	aantoonbaar sociaal emotionele problematiek die een belemmering vormen voor de onderwijsontwikkeling*
praktijkonderwijs	55 –	3 jaar of meer	

	75/80	(leerachterstand 0,50 of meer op tenminste 2 domeinen waarvan één inzichtelijk domein)	
--	-------	--	--

* *Bijvoorbeeld: faalangst, prestatiemotivatie, sociaal emotionele instabiliteit*

Grensvlak leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs

Een leerling die wat intelligentiequotiënt of leerachterstand betreft, voldoet aan de vereisten voor toelaatbaarheid tot het praktijkonderwijs en die wat de overige vereisten betreft voldoet aan de vereisten om aangewezen te zijn op het leerwegondersteunend onderwijs, kan toelaatbaar worden verklaard tot praktijkonderwijs of aangewezen worden op het leerwegondersteunend onderwijs, afhankelijk van de door het bevoegd gezag gegeven motivering.

Bijlage 2

Lijst van toegestane instrumenten 2019-2020 (Staatcourant)

- **Lijst toegestane instrumenten Criterium Intelligentie 2019-2020**

De scores op de IQ-testen mogen niet ouder zijn dan twee jaar gerekend vanaf de datum van aanmelding bij het samenwerkingsverband. Tenzij in de testhandleiding anders aangegeven, hoeft men geen Flynn-correctie toe te passen. Wanneer leerlingen eind groep 7 naar het leerwegondersteunend onderwijs of praktijkonderwijs gaan mogen de intelligentietesten van groep 8 worden afgenomen wanneer de leerling in groep 3 of hoger gedoubleerd is.

- **ADIT:** Adaptieve Digitale Intelligentie Test, A-VISION, 2013 Groep 8 Alleen genormeerd voor leerlingen uit groep 8. Nog niet voor 1e leerjaar VO. Attentie bij afname potentiële Pro-leerlingen.
- **Cito: Intelligentietest VO,** Cito 2013 Klas 1 t/m 3 regulier VO Attentie bij afname potentiële Pro-leerlingen.
- **Drempeltest,** Boom test uitgevers, 2007 Groep 7 + 8 Deze test moet in maart tot en met juni van groep 7 worden afgenomen of in groep 8. Attentie bij afname potentiële Pro-leerlingen.
- **NIO:** Nederlandse Intelligentietest voor Onderwijsniveau, Boom test uitgevers, 2018 Groep 7, 8 en klas 1, 2 en 3 VO Attentie bij afname potentiële Pro-leerlingen.
- **NSCCT:** Niet Schoolse Cognitieve Capaciteiten Test, De Rijnlandse School, 2014 Groep 4 t/m 8 Attentie bij afname potentiële Pro-leerlingen.
- **RAKIT-2:** REVISIE AMSTERDAMSE KINDER INTELLIGENTIE TEST, Pearson Assessment and Information, 2011 4 t/m 12;6 jaar Deze test moet vóór de 12e verjaardag zijn afgenomen: zie toelichting.
- **SON-R 6-40,** Snijders-Oomen Niet-verbale intelligentietest, Hogrefe Uitgevers, 2011 6 t/m 40 jaar. Met name te gebruiken bij taalproblemen (achterstanden technisch lezen, begrijpend lezen en spelling > 50%) en leerlingen die onvoldoende Nederlands beheersen.
- **TPVO-IVO:** Testserie voor plaatsing in het VO-Instaptoets Voortgezet Onderwijs, INTERNETVERSIE, A-VISION, 2008 Groep 8 Deze test moet in januari tot en met mei van groep 8 worden afgenomen. Attentie bij afname potentiële Pro-leerlingen.
- **WISC-III- NL:** Nederlandse bewerking van de Wechsler Intelligence Scale for Children, Pearson Assessment and Information, 2002/2005 6 t/m 17 jaar Af te nemen bij leerlingen die ten minste zes jaar in Nederland of Vlaanderen wonen. (Verkorte versie zonder subtests 11 en 13 toegestaan). Dit jaar voor het laatst toegestaan. WNV-NL: Nederlandse bewerking van de Wechsler Nonverbal Scale of Ability, Pearson Assessment and Information, 2008 4 t/m 21 jaar Met name te gebruiken bij taalproblemen (achterstanden technisch lezen, begrijpend lezen en spelling > 50%) en leerlingen die onvoldoende Nederlands beheersen.

Opmerkingen: Een IQ-test die volgens de handleiding door een leerkracht mag worden afgenomen moet altijd onder de verantwoordelijkheid van een bevoegd deskundige worden geïnterpreteerd.

- **Lijst toegestane instrumenten criterium Sociaal Emotionele problematiek 2019–2020**

De scores op de SE-testen mogen niet ouder zijn dan één jaar gerekend vanaf de datum van aanmelding bij het samenwerkingsverband. Volgens de Regeling worden alleen leerlingen met een IQ tussen de 90 en 120 geacht dergelijke vragenlijsten in te vullen. Schriftelijke zelfbeoordelingsvragenlijsten zijn meestal te moeilijk voor leerlingen met grote leerachterstanden op het gebied van begrijpend lezen. Er worden daarom beperkingen gesteld aan het gebruik van zelfbeoordelingsvragenlijsten door deze leerlingen.

Leerlingen zijn met zelfbeoordelingsvragenlijsten toetsbaar wanneer ze op begrijpend lezen het niveau halen van de gemiddelde leerling aan het eind van groep 6 of hoger (DLE 40 of hoger). Wanneer deze leerling een begrijpend leesniveau heeft van een gemiddelde leerling in groep 6 (DLE 30 – 40) moet de onderzoeker nagaan of een zelfbeoordelingslijst wel een juiste keuze is. Bij een begrijpend leesniveau behorend bij de gemiddelde leerling van groep 3, 4 of 5 (DLE < 30) wordt sterk afgeraden een zelfbeoordelingsvragenlijst te gebruiken voor de vaststelling van SE problematiek. Voor het persoonlijkheidsonderzoek kan de onderzoeker in dat geval gebruik maken van gegevens uit het onderwijskundig rapport, van beoordelingslijsten door ouders en/of leerkracht én van gegevens op basis van eigen waarneming.

Voor zover de vragenlijsten van score-aanduidingen zijn voorzien van het type ‘klinisch bereik’, ‘risicogebied’, ‘zorgscore’ en dergelijke, mogen alleen de scores die in een dergelijk bereik vallen gebruikt worden als argumentatie voor ondersteuningsbehoefte.

- **DVL:** Docenten Vragenlijst, A-VISION, 20061 Groep 8 en 1e klas VO
- Kanjervragenlijst, Instituut voor Kanjertrainingen B.V., 2012 Groep 5 t/m 8.
- **LMT:** Leermotivatietest, Boom test uitgevers, 2009 Groep 6 t/m 8 .
- **LOVS VISEON 2.0,** Cito, 2016 Groep 3 t/m 8.
- **LVT:** Leervoorwaardentest, Bohn Stafleu van Loghum, 2011 4–18 jaar .
- **NPV-J-2:** Junior Nederlandse Persoonlijkheidsvragenlijst 2, Boom test uitgevers, 2011 9–16 jaar.
- **PMT-K-2:** Prestatie Motivatie-test voor Kinderen 2, Pearson Assessment and Information, 2011 Groep 7/8 en 1e klas VO
- **SAQI,** School Attitude Questionnaire Internet, Uitgeverij Libbe Mulder, 2007 Groep 6, 7,8 en 1e klas VO.
- **SEV:** Sociaal Emotionele Vragenlijst, Bohn Stafleu van Loghum, 2005 4–18 jaar Dit jaar voor het laatst toegestaan.
- **SVL,** Schoolvragenlijst, Pearson Assessment and Information, 2008 9–16 jaar. Internetversie van de SVL.
- **TPVO-**Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet Onderwijs
- **Leerlingvragenlijst,** A-VISION, 2008 Groep 8 TPVO- Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet Onderwijs.
- **Docentenvragenlijst,** A-VISION, 2008 Groep 8 en 1e klas VO
- **ZIEN!,** Driestar Onderwijsadvies, 2012 4 t/m 12 jaar. Betreft de leerkrachtversie van Zien!

Opmerkingen bij Criterium Sociaal Emotionele problematiek: Een test die het beeld geeft van sociaal-emotionele problematiek van de leerling in relatie tot de leerprestaties en die volgens de handleiding door een leerkracht mag worden afgenomen moet altijd onder de verantwoordelijkheid van een bevoegd deskundige worden geïnterpreteerd.

Zien!: ‘het betreft hier de leerkracht versie van Zien!’. Reden: er is inmiddels ook een leerling versie, maar deze is nog niet door de COTAN beoordeeld; ook is er een versie voor het VO; hiervoor geldt hetzelfde.

De SEV: Sociaal Emotionele Vragenlijst, Bohn Stafleu van Loghum met normen uit 2004, staan dit jaar voor het laatst op de lijst. In 2019 zijn de normtabellen van de SEV 15 jaar oud en verouderd.

- **Lijst toegestane instrumenten onderzoek criterium leerachterstanden 2019–2020**
Cito Volgsysteem primair onderwijs (LOVS)

Het Didactische Leeftijds Equivalent (DLE) hebt u nodig bij de doorverwijzing van leerlingen naar het leerwegondersteunend onderwijs en het praktijkonderwijs. Door Cito wordt niet bij alle toetsen een koppeling gemaakt met DLE's in de rapportages. Cito gebruikt voor de rapportage vaardigheidsscores en functioneringsniveaus. Wanneer u gebruik maakt van het computerprogramma LOVS, kunt u via het onderwijskundig rapport wel de benodigde DLE's opvragen voor de doorverwijzing naar leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs. Ook kunt u de betreffende tabellen gebruiken in de publicatie DLE-Schalen voor de omzetting van ruwe scores (papieren versie) of vaardigheidsscores (digitale versie) naar DLE's.

Het is niet mogelijk om een directe verbinding te leggen tussen de scores op de papieren toets en de digitale versie, omdat in beide gevallen langs een andere route de resultaten worden verkregen. Het is daarom noodzakelijk te vermelden welke toetsversie is gebruikt.

In september 2013 heeft het Cito een nieuwe normering uitgebracht voor de LOVS 2.0 toetsen. Deze normen zijn geldend voor de beoordeling voor Leerwegondersteunend onderwijs en Pro. Van de nieuw ontwikkelde LOVS 3.0 toetsen staan nu alleen de normen voor groep 3 tot en met groep 6 op de lijst. Het Cito werkt aan de uitbreiding van de reeks tot en met groep 8, maar deze zijn op dit moment nog niet beschikbaar en kunnen daarom niet worden opgenomen in deze lijst.

- **Lijst toegestane instrumenten leerachterstand Technisch lezen schooljaar 2019–2020**
(zie: afname leervorderingenonderzoek en door- en terug toetsen)

- **Drempelonderzoek 678 5e versie**, 678 Onderwijs Advisering, 2010 Groep 4 t/m 8.
- **Drempelonderzoek 678 7e versie**, 678 Onderwijs Advisering, 2017 Groep 4 t/m 8.
- **LOVS AVI**, Cito, 2009 Groep 3 t/m 8 **LOVS DMT**, Cito, 2009 Groep 3 t/m 8 **Afname van kaart 1, 2 en 3** verplicht, met samengestelde ruwe score als uitgangspunt voor bepalen achterstand.
- **LOVS Technisch lezen**, Cito, 2012 Groep 3 t/m 8.
- **Onderdeel Leestempo Technisch lezen 345678, 90 A/B**, 678 Onderwijs Advisering, 2005 90A: Bereik groep 3 t/m 8 90B: Bereik groep 4 t/m 8.
- **TPVO-TL**: Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet Onderwijs.
- **Technisch Lezen**, A-VISION, 2008 Groep 5 t/m 8 Normering 2009.

- **Lijst toegestane instrumenten Leer Achterstand Begrijpend lezen schooljaar 2019–2020**
(zie: afname leervorderingenonderzoek en door- en terug toetsen).

Wanneer een leerling bij de afname van de toets Technisch Lezen lager scoort dan DLE 20 is afname van een toets Begrijpend Lezen voor leerlingen die naar het Pro worden verwezen niet noodzakelijk.

- **Begrijpend lezen 345678 toets 345**, 678 Onderwijs Advisering, 2006 Groep 3 t/m 5.
- **Begrijpend lezen 345678 toets 678**, 678 Onderwijs Advisering, 2006 Groep 6 t/m 8 **Toets 6 t/m 8**.
Attentie bij afname potentiële Pro leerlingen.
- **Begrijpend lezen 345678 toets 34**, 678 Onderwijs Advisering, 2006 Groep 3 & 4.
- **Begrijpend lezen 345678 toets 56**, 678 Onderwijs Advisering, 2006 Groep 5 & 6 **Toets 6**
Attentie bij afname potentiële Pro-leerlingen.
- **Begrijpend lezen 345678 toets 78**, 678 Onderwijs Advisering, 2006 Groep 7 & 8 **Toets 7/8**
Attentie bij afname potentiële Pro-leerlingen.

- **Begrijpend lezen 345678 toets 345678**, 678 Onderwijs Advisering, 2006 Groep 3 t/m 8
- **Begrijpend lezen Speciale leerlingen, Cito, 2011** Voor functioneringsniveaus groep 3 tot en met 5 Papieren en digitale versie. Voor leerlingen in het Speciaal (Basis) Onderwijs en leerlingen die extra ondersteuning behoeven in het reguliere basisonderwijs.
- **Begrijpend lezen Speciale leerlingen, Cito, 2012** Voor functioneringsniveaus groep 6 tot en met 8.
- **Papieren en digitale versie.** Voor leerlingen in het Speciaal (Basis) Onderwijs en leerlingen die extra ondersteuning behoeven in het reguliere basisonderwijs. Attentie bij afname potentiële Pro-leerlingen.
- **Drempelonderzoek 678, 5e versie**, 678 Onderwijs Advisering, 2010 Groep 5 t/m 8.
- **Drempelonderzoek 678 7e versie**, 678 Onderwijs Advisering, 2017 Groep 5 t/m 8.
- **LOVS 2.0 Begrijpend lezen**, Cito, 2010 Groep 3 t/m 8 Papieren (groep 3 t/m 8) en digitale versie (groep 7 en 8). Normering sept 2013. Voor de interpretatie van de LOVS 2.0 van het Cito is de normering van september 2013 voorgeschreven (zie de publicatie DLE schalen indicatiestelling Leerwegondersteunend onderwijs en Pro voor instroom in schooljaar 2019–2020, uitgave 2017).
- **LOVS 3.0 Begrijpend lezen**, Cito Groep 3 t/m 7 Papieren versie.
- **SVT-BL: Schoolvaardigheidstoets Begrijpend Lezen**, Boom test uitgevers, 2011 Groep 4 t/m 8
- **TPVO-BL: Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet Onderwijs.**
- **Begrijpend lezen, A-VISION**, 2003 Groep 7 & 8 Attentie bij afname potentiële Pro-leerlingen. Ondergrens: DLE = 31.
- **TPVO-BL-i: Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet Onderwijs-Begrijpend lezen.**
- **Internetversie, A-VISION**, 2007 Groep 4 t/m 8 Ondergrens: DLE = 10.

Opmerkingen bij Begrijpend lezen: LOVS 3.0 toetsen van het Cito: op dit moment zijn de versies op papier voor groep 3 t/m 7 beschikbaar.

- **Lijst toegestane instrumenten Leerachterstand Spelling schooljaar 2019–2020**
(zie: afname leervorderingsonderzoek en door- en terug toetsen)
  - **Drempelonderzoek 678, 5e versie**, 678 Onderwijs Advisering, 2010 Groep 5 t/m 8.
  - **Drempelonderzoek 678, 7e versie**, 678 Onderwijs Advisering, 2017 Groep 5 t/m 8.
  - **Spelling Speciale leerlingen (niet-werkwoorden)**, Cito, 2011 Voor functioneringsniveaus groep 3 t/m 5.
  - **Papieren en digitale versie.** Voor leerlingen in het Speciaal (Basis) Onderwijs en leerlingen die extra ondersteuning behoeven in het reguliere basisonderwijs.
  - **Spelling Speciale leerlingen (niet-werkwoorden)**, Cito, 2012 Voor functioneringsniveaus groep 6 tot en met 8 Papieren en digitale versie. Voor leerlingen in het Speciaal (Basis) Onderwijs en leerlingen die extra ondersteuning behoeven in het reguliere basisonderwijs. Attentie bij afname potentiële Pro-leerlingen.
  - **LOVS 2.0 Spelling (niet-werkwoorden)**, Cito. Groep 3 t/m 8 Papieren en digitale versie. Voor de interpretatie van de LOVS 2.0 van het Cito is de normering van september 2013 voorgeschreven (zie de publicatie DLE schalen indicatiestelling Leerwegondersteunend onderwijs en Pro voor instroom in schooljaar 2019–2020, uitgave 2017).
  - **LOVS 3.0 Spelling (niet-werkwoorden)**, Cito. Groep 3 t/m 6 Papieren versie groep 3 tot met 6, digitale versie groep 3 tot en met 5.
  - **SVT SP Boom test uitgevers**, 2015 Groep 3 t/m 8 Deel 'Spelling woorden'.
  - **TPVO-SP: Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet Onderwijs.**
  - **Spellingvaardigheid, A-VISION**, 2003 Groep 7 & 8 Attentie bij afname potentiële Pro-leerlingen. Ondergrens: DLE = 31.
  - **TPVO-SP-i: Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet Onderwijs.**
  - **Spellingvaardigheid INTERNETVERSIE, A-VISION**, 2007 Groep 4 t/m 8 Ondergrens: DLE = 9.

- **LOVS 3.0 toetsen van het Cito:** op dit moment zijn de versies op papier voor groep 3 t/m 6 beschikbaar en de digitale versies voor groep 3 t/m 5.
- **Lijst toegestane instrumenten Leer Achterstand Inzichtelijk Rekenen schooljaar 2019–2020**
(zie: afname leervorderingenonderzoek en door- en terug toetsen)
  - **Drempelonderzoek 678**, 5e versie, 678 Onderwijs Advisering, 2010 Groep 5 t/m 8
  - **Drempelonderzoek 678**, 7e versie, 678 Onderwijs Advisering, 2017 Groep 5 t/m 8
  - **LOVS 2.0 Rekenen-Wiskunde**, Cito Groep 3 t/m 8 Papieren- en digitale versie; normering sept 2013. Voor de interpretatie van de LOVS 2.0 van het Cito is de normering van september 2013 voorgeschreven (zie de publicatie DLE schalen indicatiestelling Leerwegondersteunend onderwijs en Pro voor instroom in schooljaar 2019–2020, uitgave 2017).
  - **LOVS 3.0 Rekenen-Wiskunde**, Cito Groep 3 t/m 7 Papieren- en digitale versie.
  - **Rekenen-Wiskunde Speciale leerlingen**, Cito, 2011/ 2012 Voor functioneringsniveaus groep 3 tot en met 5 Papieren en digitale versie. Voor leerlingen in het Speciaal (Basis) Onderwijs en leerlingen die extra ondersteuning behoeven in het reguliere basisonderwijs.
  - **Rekenen-Wiskunde Speciale leerlingen**, Cito, 2011/ 2012 Voor functioneringsniveaus groep 6 tot en met 8.
  - **Papieren en digitale versie**. Voor leerlingen in het Speciaal (Basis) Onderwijs en leerlingen die extra ondersteuning behoeven in het reguliere basisonderwijs. Attentie bij afname potentiële Pro-leerlingen.
  - **SVT-RW: Schoolvaardigheidstoets Rekenen-Wiskunde**, Boom test uitgevers, 2012 Groep 3 t/m 8.
  - **TPVO-IR**: Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet Onderwijs
  - **Inzichtelijk rekenen, A-VISION**, 2003 Groep 7 & 8. Attentie bij afname potentiële Pro-leerlingen. Ondergrens: DLE = 31.
  - **TPVO-IR-i**: Testserie voor Plaatsing in het Voortgezet Onderwijs
  - **Inzichtelijk Rekenen internetversie, A-VISION**, 2007 Groep 4 t/m 8 Ondergrens: DLE = 11.

Opmerkingen bij Inzichtelijk rekenen: LOVS 3.0 toetsen van het Cito: op dit moment zijn de versies op papier en de digitale versies voor groep 3 t/m 7 beschikbaar.

Bijlage 3

Toelichting bij het aanmeldingsformulier toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs en aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs

Zie voor de wijze van aanvragen de Indigo-handleiding aanvraagstelsysteem aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs of toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs.

Via het elektronisch Loket Kernprocedure (ELK) kan de aanvraag voor een aanwijzing leerwegondersteunend onderwijs of toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs worden gedaan. Het aanvraagformulier is ten voor leerlingen die instromen in het eerste leerjaar vmbo met leerwegondersteunend onderwijs of praktijkonderwijs en leerlingen uit het eerste leerjaar van het voortgezet onderwijs.

C 1 De cognitieve gegevens van de leerling

In dit onderdeel gaat het om één van de drie leerling-kenmerken die centraal staan bij de beoordeling van de aanvraag door de Toelatingsadviescommissie, namelijk de cognitieve capaciteiten (IQ). Allereerst moet de naam van de gebruikte test worden vermeld. Deze moet voorkomen op de lijst van te gebruiken instrumenten, zie de lijst toegestane tests op de website van het Samenwerkingsverband. Het volstaat om het Totaal IQ te vermelden.

Vervolgens dient te worden vermeld wanneer het intelligentieonderzoek heeft plaatsgevonden en door wie het onderzoek is verricht. Het is niet toegestaan een intelligentieonderzoek te gebruiken dat langer dan twee jaar voor de aanmelding bij de Toelatingsadviescommissie is afgenomen.

Het intelligentieonderzoek moet zijn uitgevoerd door een bevoegd deskundige of onder diens verantwoordelijkheid door daartoe geschoolde testassistenten. De bevoegde deskundige is een diagnostisch geschoolde psycholoog of diagnostisch geschoolde orthopedagoog.

Het intelligentieonderzoek inclusief het profiel, de totaal- en subscores dient te worden ondertekend door de betreffende psycholoog of orthopedagoog en moet als apart document worden bijgevoegd.

Voor verdere uitleg over de toegestane middelen verwijzen we u naar de Staatscourant, de website van het samenwerkingsverband en / of bijlage 2.

C 2 De didactische gegevens van de leerling

In dit onderdeel gaat het om het leerling-kenmerk leerachterstand. In de eerste kolom staan onder de kop didactische vaardigheid de vier onderscheiden leerdomeinen: technisch lezen, begrijpend lezen, spelling en inzichtelijk rekenen. Over alle domeinen dient informatie te worden verstrekt.

In de tweede kolom dient voor elke didactische vaardigheid afzonderlijk nauwkeurig gespecificeerd te worden, welke toets en versie van de toets is afgenomen. Deze toetsversies moeten voorkomen op de lijst van te gebruiken instrumenten (zie ook bijlage 2) en dienen op een juiste wijze te worden gebruikt (zie ook bijlage 4).

C3 De sociaal-emotionele gegevens van de leerling

In dit onderdeel wordt de sociaal-emotionele problematiek van de leerling - indien aanwezig – aangegeven.

Bij de toepassing van de criteria is dit noodzakelijk als het gaat om een leerling met een totaal IQ in de bandbreedte 91 t/m 120. Bij deze leerlingen moet de aanvraag altijd vergezeld gaan van een aparte bijlage met een beschrijving en onderbouwing van sociaal-emotionele problematiek. De leerachterstanden moeten immers worden verklaard, hetzij vanuit cognitieve problemen, hetzij vanuit sociaal-emotionele problemen. Indien bij een leerling met een totaal IQ in de bandbreedte 91 t/m 120 geen sociaal-emotionele problematiek wordt aangegeven, volgt uiteindelijk een negatieve beschikking.

Waar het gaat om het aangeven van sociaal-emotionele problematiek met betrekking tot faalangst, prestatiemotivatie dan wel emotionele instabiliteit, zijn de uitslagen op de persoonlijkheidsvragenlijsten en gedrags-beoordelingsinstrumenten op zichzelf niet voldoende voor een positieve indicatie.

Voor een positieve indicatie is het oordeel van een bevoegde professional vereist, op basis van één of meer van de op de lijst opgenomen instrumenten. Er moet sprake zijn van sociaal-emotionele problematiek met zodanige negatieve gevolgen voor de onderwijsleerprestatie dat leerwegondersteunend onderwijs noodzakelijk moet worden geacht. Ook volstaat het niet de sociaal-emotionele problematiek uitsluitend te verklaren vanuit of te onderbouwen met een gedragsobservatie, argumenten uit het onderwijskundig rapport of rapportage waarin een stoornis is gediagnosticeerd. In alle gevallen dient gebruik te zijn gemaakt van één of meer instrumenten uit de lijst met toegestane instrumenten. Het gebruik van schriftelijke zelfbeoordelingslijsten dient op een verantwoorde wijze plaats te vinden (zie ook bijlage 2).

D1 Motivering van de aanvraag

Met een samenvatting van de problematiek van de leerling wordt bedoeld dat de school zich in eerste instantie een beeld moet hebben gevormd dat gebaseerd is op alle verzamelde gegevens van de leerling en dat vervolgens wordt beargumenteerd waarom de leerling in aanmerking moet komen voor extra zorg. Deze argumentatie moet gegeven worden voor alle leerlingen. De Toelatingsadviescommissie moet de logische consistentie van de motivering kunnen volgen en in de samenhangende gegevens een verklaring kunnen vinden voor de problematiek van de leerling.

D2 Motivering van de keuze voor leerwegondersteunend onderwijs of praktijkonderwijs

Voor leerlingen met een totaal IQ in de bandbreedte 75 t/m 80 én voor leerlingen bij wie sprake is van strijdige scores op criteria moet expliciet worden aangegeven waarom de school voor deze leerling kiest voor leerwegondersteunend onderwijs of voor praktijkonderwijs. Voor deze leerling kan de balans namelijk de ene of de andere kant uitslaan. Het is voor de Toelatingsadviescommissie van groot belang te weten welke overwegingen bij de keuze van de school een rol spelen.

Bijlage 4

Adaptief toetsen

Kandidaten voor leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs hebben leerachterstanden. Bij adaptieve toetsing door de basisschool worden toetsen afgenomen die de leerling op basis van zijn eigen leerniveau redelijk zou moeten kunnen maken. Een leerling die qua leerlijn in groep 6 zit, laat men niet een te moeilijke toets van groep 8 maken. Het gebruik van de toets van groep 6 is kindvriendelijker en de score niet alleen betrouwbaarder, maar geeft ook meer inzicht in wat een leerling kan.

Hulp voor dyslectische leerlingen wanneer doortoetsen en terug toetsen mogelijk is

Voor dyslectische leerlingen kan het nuttig zijn om te weten wat een leerling kan met en zonder ondersteuning, bijvoorbeeld in de vorm van voorleessoftware. Voor deze leerlingen is de volgende procedure aan te bevelen. Laat de toets op het huidige of iets hogere niveau maken met de hulpmiddelen die de leerling ook in de klas gebruikt. Noteer de behaalde score en ook de ervaring en de werkwijze met betrekking tot de motivatie. Neem vervolgens de toets van een jaar onder het huidige niveau af strikt conform de instructie van de handleiding. Neem deze score op in de aanvraag en verwerk de uitkomsten van de eerste afname in de toelichting op de scores. In de aanvraag wordt op deze wijze duidelijk wat het niveau van de leerling is met en zonder hulp. Leg goed vast welke hulp geboden is en om welke redenen. In de beoordeling van de aanvraag wordt dus de score gebruikt die verkregen is zonder dat van hulp of hulpmiddelen gebruik gemaakt is.

Door- en terugtoetsen

Bij jaargroep gebonden toetsen zoals de Cito-volgsystemen dienen de Commissies die over de aanvragen beslissen uit te gaan van toetsen die aansluiten bij het werkelijke didactische niveau van de leerling. Dit betekent dat schoolverlaters op de basisschool soms toetsen moeten maken die in jaargroepen daarvoor gebruikt worden. De handleiding van de CITO 3.0 toetsen geeft aan hoe op maat getoetst moet worden. Bij die toetsen wordt terug of door getoetst volgens die instructies. De algemene regel is dat voor een goede niveaubepaling een toetsversie gebruikt moet worden die het beste past bij het feitelijke leerniveau van de leerling. Mocht uit de uitslag blijken dat bij nader inzien toch niet de juiste toetsversie is gekozen, dan moet er in principe worden door- of terug getoetst. Maar waaraan zie je dat? Wanneer moet er dan worden door- of terug getoetst? Dat verschilt per toets-soort.

De eerste groep van toetsen waar door- of terug toetsen aan de orde zou kunnen zijn, betreft: – Technisch lezen onderdeel Leestempo – LOVS Begrijpend lezen, Cito 2.0 en 3.0 – LOVS Spelling, Cito 2.0 en 3.0 – LOVS Rekenen-wiskunde, Cito 2.0 en 3.0

Bij deze leerjaargebonden toetsen moet in principe worden door- of terug getoetst als de feitelijke uitslag meer dan één leerjaar (in DLE's uitgedrukt: meer dan 10 punten) van de verwachte score af ligt. Stel: u vermoedt dat de leerling op het niveau van halfweg leerjaar 5 zal scoren. U zet dus toets M5 in met een DL van 25. U verwacht dus een score die ligt tussen DLE 15 en 35. Als de toets score inderdaad binnen die range valt, hoeft er niet doorgetoetst te worden. Valt de score daarbuiten, dan moet er in principe wel doorgetoetst worden met een andere toetsversie. Zie daarvoor een tweetal voorbeelden hieronder.

Voorbeeld één: de leerling haalt op de M5-toets een score die correspondeert met een DLE van 36. Dit is geen Pro-score maar een score die past bij Leerwegondersteunend onderwijs. De afwijking van de gevonden score is groter dan 10 DLE-punten. Daarom legt u ter nadere verifiëring van de juistheid van dit niveau nu de M6- of E6-toets voor om te zien waar het niveau dan op uitkomt. U voegt beide toetsscores toe aan het onderwijskundig rapport.

Voorbeeld twee: opnieuw wordt een M5-toets afgenomen, maar nu blijkt de DLE die hoort bij de score van de leerling maar 14 te bedragen. Ook hier is de afstand groter dan 10 DLE-punten, maar omdat de uitkomst nog steeds op praktijkonderwijs niveau ligt, is terug toetsen niet noodzakelijk.

De toepassing van deze regel mag minder strikt gehanteerd worden als alle relevante gegevens in een eenduidige richting wijzen en door- of terug toetsen naar alle waarschijnlijkheid niet tot een andere indicatie zal leiden. Echter: als de toets uitslag van de leerling meer dan 10 DLE-punten van de gekozen toetsversie af ligt, moet in ieder geval worden door- of terug getoetst als:

- dit toetsresultaat duidelijk afwijkt van de gegevens uit het onderwijskundig rapport of het leerlingvolgsysteem,
- of;
- er sprake is van strijdige gegevens (sommige scores verwijzen naar leerwegondersteunend onderwijs en andere naar praktijkonderwijs), of;
  - er sprake is van een IQ tussen 75 en 80 (omdat dit het overlapgebied is tussen leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs).

Als u op deze wijze te werk gaat, hoeft nooit meer dan twee keer getoetst te worden. Uitgangspunt is dat de leerling de eerste keer een toets voorgelegd krijgt, die naar de verwachting van de afnemer van de toets past bij het niveau van de leerling. De eventuele tweede toets die u kiest sluit aan bij het op de eerste toets behaalde niveau. Die twee gegevens zullen voor elke commissie die over de aanvragen beslist voldoende zijn. Wel is het van groot belang dat u precies de toets instructies van de betreffende toets handleiding volgt.

De toets serie Begrijpend Lezen 345678 is de tweede groep van toetsen waar mogelijk door- of terug getoetst moet worden. Begrijpend lezen 345678 bestaat uit 5 toetsen met het afnamebereik 34, 345, 56, 678 en 78. De toetsen zijn apart genormeerd en de toets wordt geleverd inclusief normeringstabellen. Voor deze serie gelden de doortoets-regels. De DLE-range van de toetsen 345 en 678 is op zich tamelijk breed. In voorgaande toelichtingen hebben we bij deze toetsen daarom niet verwezen naar de door- of terug toets noodzaak, omdat die zich bij een globale schatting van het leerniveau van de leerling maar sporadisch zal voordoen. Nu er evenwel 'tussenvormen' beschikbaar zijn moet hier wel op gelet worden. In de handleiding van de betreffende toetsen wordt dit ook aangegeven. De algemene regel hier is dat de toets uitslag alleen gebruikt kan worden als de score een DLE-waarde uit de tabel oplevert. Voor toets 56 moeten minstens 15 items goed zijn. Scores daaronder leveren geen DLE-waarde op: er moet dus terug getoetst worden. Een score van 31 tot 35 levert aan de bovenkant van de lijst geen DLE-waarde op: hier moet dus doorgetoetst worden met versie 78 of 678. Voor toets 78 geldt: de minimale score moet 21 zijn (van de 40 items). Een lagere score betekent dat er terug getoetst moet worden.

Adviestabel door- en terug toetsen E-toetsen CITO-LOVS

Niveau van de toets; behaald DLE; Advies

Groep E4 < 10 Doortoetsen niet nodig: praktijkschool score

Groep E4 > 30 Kies een toets van groep 5

Groep E5 < 20 Doortoetsen niet nodig: praktijkschool score

Groep E5 > 40 Kies een toets van groep 6

Groep E6 < 30 Kies een toets van groep 4.

Groep E6 > 50 kies een toets van groep 7

Groep E7 < 40 Kies een Toets van groep 6 (zie noot 3)

Groep E7 > 60 Doortoetsen niet nodig: score valt buiten leerwegondersteunend onderwijs-criteria.

Is de score lager dan het voorafgaande leerjaar dat u adaptief had gekozen, dan is het advies: neem de toets van het leerjaar waar de behaalde DLE-score naar verwijst. Dit kan twee of meer leerjaren lager worden als uw startniveau veel te hoog is geweest.

Adviestabel door- en terug toetsen M-toetsen CITO-LOVS 2.0

Niveau van de toets; behaald DLE; advies

Groep M4 < 5 Doortoetsen niet nodig: praktijkschool score
Groep M4 > 25 Kies een Toets van groep 5
Groep M5 < 15 Doortoetsen niet nodig: praktijkschool score
Groep M5 > 35 Kies een Toets van groep 6
Groep M6 < 25 Kies een Toets van groep 5
Groep M6 > 45 Kies een Toets van groep 7
Groep M7 < 35 Kies een Toets van groep 6
Groep M7 > 55 Kies een Toets van groep 8
Groep M8 < 45 Kies een Toets van groep 7

Adviestabel door- terug toetsen Begrijpend Lezen 345678

Begrijpend lezen 56 < 15 items goed Kies nu versie 34
Begrijpend lezen 56 > 30 items goed Kies nu versie 78
Begrijpend lezen 78 < 21 items goed Kies nu versie 5